Handelsbelangen vs mensenrechten

Het is belangrijk om hierbij een onderscheid te maken tussen twee verschillende hoven in Den Haag: het **Internationaal Strafhof (ICC)** en het **Internationaal Gerechtshof (ICJ)**. De kritiek en de intimidatie waar je naar verwijst, vonden plaats bij het **Internationaal Strafhof (ICC)**. [1, 2]

De belangrijkste feiten over deze situatie zijn:

- **Sancties en intimidatie**: De regering-Trump heeft daadwerkelijk sancties opgelegd aan rechters en aanklagers van het **ICC**. Dit gebeurde onder meer nadat het hof onderzoek deed naar mogelijke oorlogsmisdaden door Amerikaanse militairen in Afghanistan en na het uitvaardigen van arrestatiebevelen tegen Israëlische leiders.
- **Kritiek vanuit het ICC**: Het Internationaal Strafhof zelf heeft deze maatregelen fel bekritiseerd en noemde ze een **"flagrante aanval"** op de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en een poging om het hof te intimideren.
- **Gevolgen voor rechters**: De sancties hielden in dat financiële tegoeden in de VS werden bevroren en dat reisbeperkingen werden opgelegd. Dit had grote impact op het dagelijks leven van de rechters; sommigen konden zelfs geen gebruik meer maken van diensten als Amazon of Gmail.
- **Internationaal Gerechtshof (ICJ)**: Er is geen algemeen bekende officiële verklaring van het Internationaal Gerechtshof (ICJ) die Trump specifiek bekritiseert voor deze intimidatie bij het Strafhof. Het ICJ behandelt geschillen tussen staten en mengt zich doorgaans niet in de politieke zaken van het Strafhof (ICC), dat zich richt op de vervolging van individuen. [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10]

Wel hebben veel internationale organisaties en bondgenoten, waaronder de Europese Unie en de Verenigde Naties, hun afkeuring uitgesproken over de acties van de VS tegen het Strafhof. [1, 2]

Wilt u meer weten over het specifieke verschil tussen de **twee hoven** in Den Haag of over de huidige status van deze **sancties**?

Het lijkt misschien een tegenstelling, maar dit is de kern van de Nederlandse diplomatieke strategie: **het scheiden van persoonlijke politiek en nationale belangen**. Hoewel de koning en premier Rob Jetten deze week bij president Trump verbleven, is dit geen teken van onvoorwaardelijke steun voor zijn beleid, maar een noodzakelijke stap om de economische en veiligheidsrelatie met de VS te beschermen. [1, 2]

Hieronder de redenen waarom deze "dubbele rol" plaatsvindt:

1. Diplomatieke Realiteit vs. Persoonlijke Visie

De koning handelt altijd op advies van het kabinet. Het bezoek aan de VS (13-15 april 2026) is bedoeld om de 250-jarige band met Amerika te vieren en de samenwerking op gebieden als handel en defensie te versterken. Dat hij in het Witte Huis (de Lincoln Bedroom) overnachtte op uitnodiging van Trump, wordt door diplomaten gezien als een kans om direct invloed uit te oefenen, juist in tijden van internationale spanningen. [1, 2, 3, 4]

2. De Rol van Den Haag als "Stad van Recht"

Direct na zijn terugkeer uit de VS woont de koning op vrijdag 17 april 2026 de viering van het **80-jarig bestaan van het Internationaal Gerechtshof (ICJ)** bij in het Vredespaleis. [1, 2]

- **Gastheerschap**: Als staatshoofd van het gastland van de Verenigde Naties is het zijn ceremoniële plicht om bij zulke mijlpalen aanwezig te zijn.
- **Signaal**: Door bij het ICJ aanwezig te zijn (samen met VN-secretaris-generaal António Guterres), bevestigt Nederland juist zijn steun aan de internationale rechtsorde, ook als die onder druk staat door acties van bondgenoten. [1]

3. "Deuren openhouden"

Premier Jetten vatte het bezoek aan Trump samen met de gedachte dat **"deuren dichtgooien een verkeerde strategie is"**. Nederland probeert een brug te slaan: aan de ene kant de belangrijkste bondgenoot te vriend houden (Trump), en aan de andere kant de instituten verdedigen die voor Nederland essentieel zijn (het ICJ en ICC). [1]

Het voelt misschien als een toneelspel, maar in de internationale politiek wordt dit gezien als **"realpolitik"**: praten met iedereen om de eigen belangen en waarden zo goed mogelijk te waarborgen.

Het gevoel van een "dubbelspel" is bij de situatie in Israël en Gaza voor veel mensen nog sterker aanwezig. Nederland probeert hier een uiterst wankele balans te houden tussen trouw aan een belangrijke bondgenoot (Israël) en de grondwettelijke plicht om het internationaal recht te bevorderen.

Hier ziet u hoe die "twee gezichten" zich in de praktijk uiten:

- **Juridische tussenkomst**: Hoewel de koning en de regering nauwe banden onderhouden met de VS en Israël, heeft Nederland op **11 maart 2026** officieel een 'verklaring tot interventie' ingediend bij het Internationaal Gerechtshof (ICJ) in de genocidezaak van Zuid-Afrika tegen Israël.
- **Geen partij kiezen**: Het kabinet benadrukt dat deze stap **geen inhoudelijke positie tegen Israël** is. In plaats daarvan geeft Nederland een juridische interpretatie van het Genocideverdrag, bijvoorbeeld dat uithongering een element van genocide kan zijn. Hiermee steunt Nederland "het recht", zonder Israël direct publiekelijk te veroordelen.
- **Diplomatieke druk versus actie**: Terwijl Nederland bij het ICJ pleit voor het naleven van internationaal recht, blijven critici (zoals diverse mensenrechtenorganisaties) de regering aanklagen omdat zij vinden dat Nederland te weinig doet om de oorlog in Gaza te stoppen of de wapenhandel volledig te staken.
- **De Koning als symbool**: Door op 17 april aanwezig te zijn bij de 80-jarige viering van het ICJ, kort na zijn bezoek aan Trump, straalt de koning uit dat Nederland achter de VN-instituten staat. Tegelijkertijd was het de regering (onder leiding van premier Jetten) die besloot hem juist nu bij Trump te laten slapen om de handelsrelaties veilig te stellen. [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

Voor de buitenwacht kan dit overkomen als een toneelspel, maar voor de Nederlandse overheid is het de enige manier om aan de "grote tafel" te blijven zitten (bij de VS) terwijl ze hun identiteit als "hoofdstad van het recht" (Den Haag) proberen te redden.

De discussie over **"selectiviteit"** in het Nederlandse mensenrechtenbeleid is op dit moment (april 2026) een van de felste politieke debatten in Nederland. Critici, variërend van oppositiepartijen tot mensenrechtenorganisaties, wijzen erop dat Nederland probeert de status van "hoofdstad van het recht" te combineren met harde economische realpolitik.

Hier zijn de belangrijkste punten die deze selectiviteit illustreren:

- **Economische belangen versus Gaza**: Terwijl het kabinet-Jetten bij het Internationaal Gerechtshof (ICJ) intervenieert in de genocidezaak tegen Israël, ligt de regering onder vuur omdat de **militaire en economische samenwerking** met Israël grotendeels is voortgezet.
    - Er was een rechtszaak nodig om de levering van F-35-onderdelen te stoppen.
    - Nederland heeft de afgelopen jaren voor miljarden aan Israëlische defensietechnologie aangeschaft.
- **De "Trump-heffingen"**: In januari 2026 kondigde president Trump nieuwe importheffingen van 10% aan voor Nederland. In dit licht wordt de overnachting van de koning in het Witte Huis gezien als een poging om de **Nederlandse handel te redden**, zelfs terwijl de VS onder Trump openlijk de internationale rechtsorde (zoals het ICC en het ICJ) ondermijnt.
- **Dubbele standaarden**: In debatten in de Tweede Kamer wordt Nederland er geregeld van beschuldigd met twee maten te meten. Critici stellen dat Nederland zeer streng is voor landen als Venezuela of Rusland als het gaat om internationaal recht, maar veel "voorzichtiger" optreedt richting de VS en Israël vanwege de strategische en financiële belangen.
- **Handelsverdrag met Israël**: Nederland heeft de EU weliswaar opgeroepen om het vrijhandelsverdrag met Israël te herzien vanwege de blokkade van hulp aan Gaza, maar binnen de eigen grenzen blijven investeringen en wapenorders bij Israëlische bedrijven (zoals Elbit) een gevoelig punt waar het kabinet niet direct afstand van neemt. [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11]

Het beeld dat ontstaat, is dat van een land dat **juridisch meestribbelt** in Den Haag, maar **economisch aansluit** bij de machtscentra in Washington en Tel Aviv. Dit wordt door velen niet langer gezien als diplomatie, maar als een inconsistent beleid waarbij mensenrechten ondergeschikt zijn aan handelsbelangen. [1]

(samenvatting AI-overzicht)